

Partnerskaber: perspektiver, erfaringer og kritiske refleksioner

Bjarne Ibsen

Center for forskning i idræt, sundhed og civilsamfund

Store forventninger til partnerskaber mellem den offentlige og den frivillige sektor

'Det offentlige bør inddrage organisationerne, foreningerne og de frivillige i alle relevante spørgsmål og sammenhænge. Et stærkt civilsamfund med aktive frivillige er forudsætningen for et bæredygtigt og demokratisk samfund (...)'

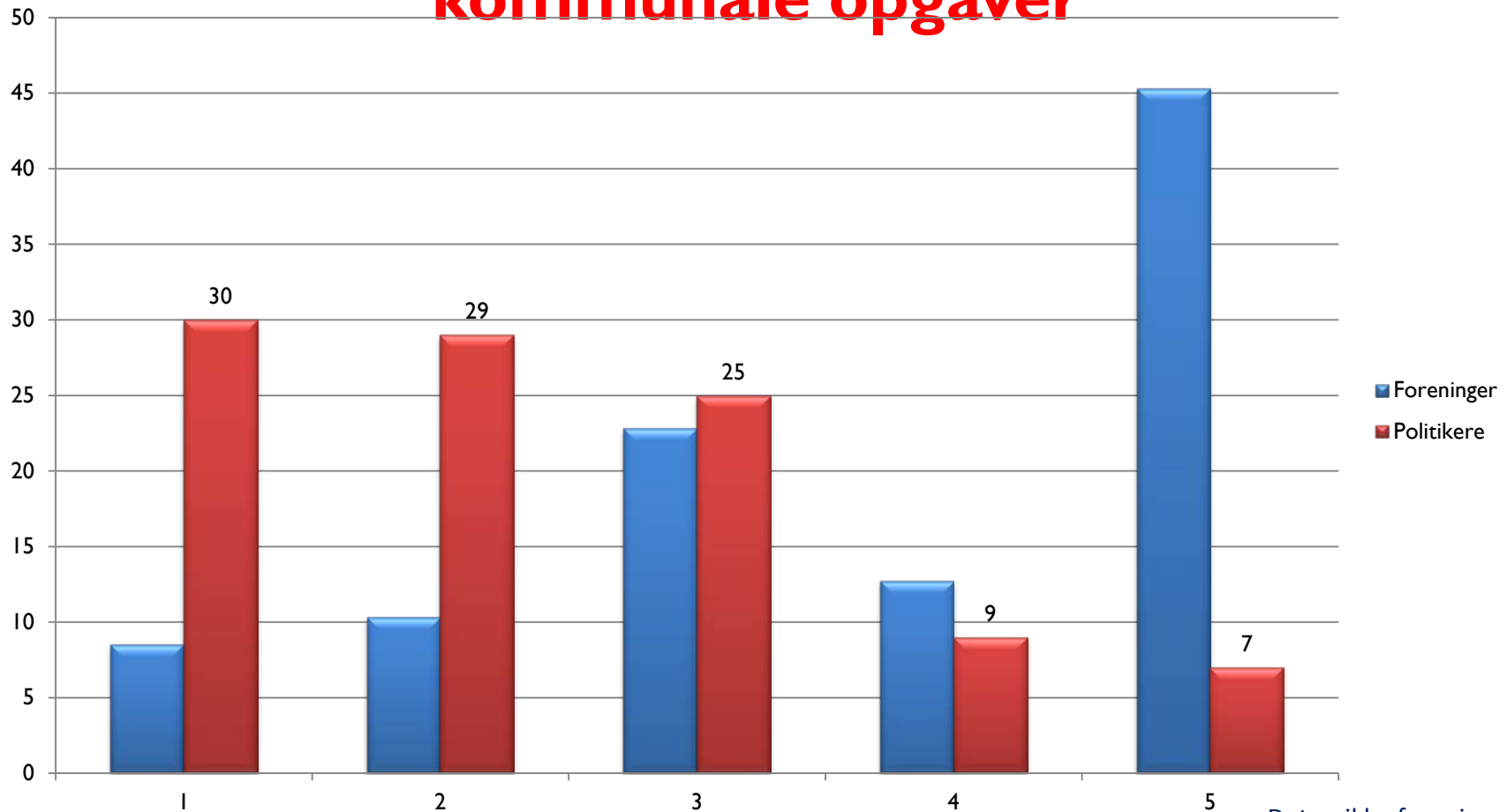
(Frivillighedscharter 2013).

Kommunerne tror på partnerskaberne

I kommunerne er der en stærk tro på, at det civile samfund kan hjælpe med at løse den nye kommunale forpligtelse vedr. forebyggelse og sundhedsfremme, bl.a. i form af

- partnerskaber mellem foreninger og kommunale institutioner, bl.a.
 - Mellem skole og idrætsforeninger (som følge af folkeskolereformen)
 - Mellem sundhedscentre, idrætsforeninger og patientorganisationer om forebyggelse
- frivilliges involvering i kommunale opgaver

Foreningers og politikeres holdning til foreningers inddragelse i løsningen af kommunale opgaver

Det er naturligt at foreningerne deltager aktivt i løsningen af kommunale opgaver

Det er ikke foreningens opgave at bidrage til løsningen af kommunale opgaver

Partnerskabernes potentialer

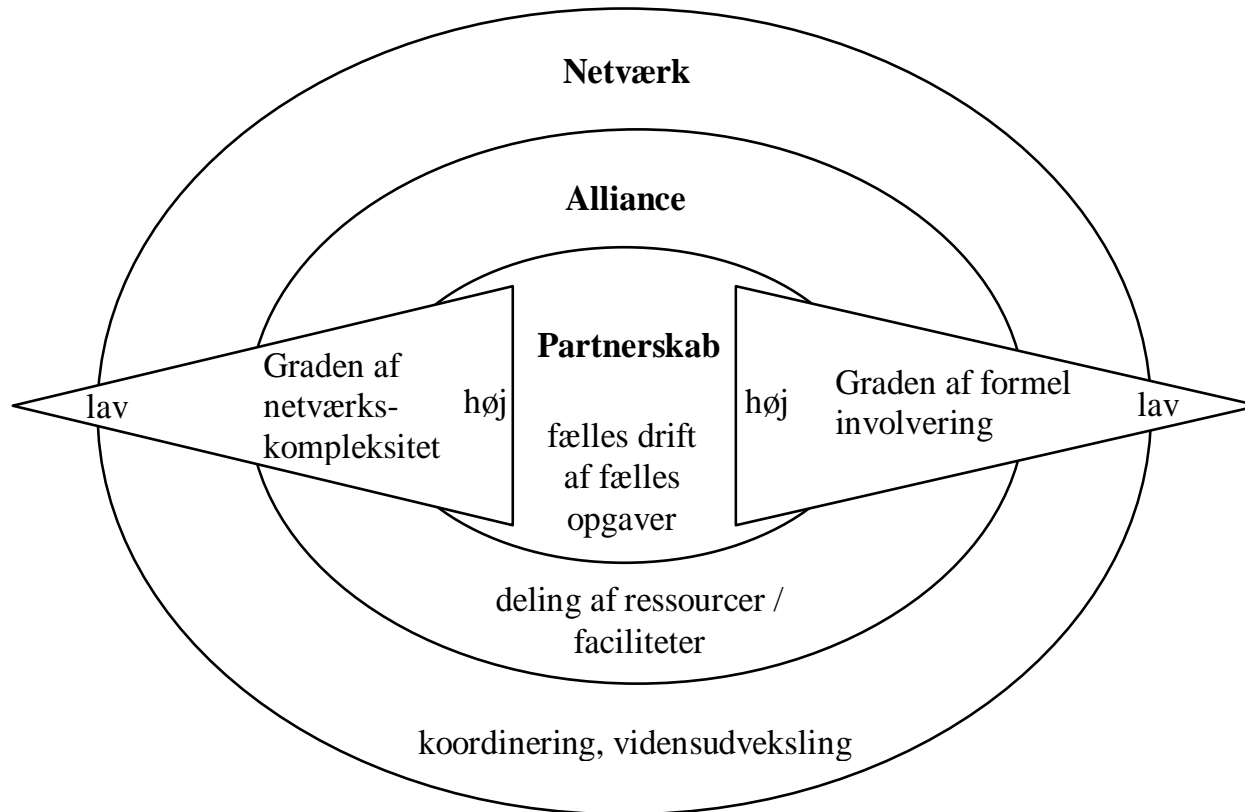
- Forankring i lokalområdet
- Netværk og forståelse
- Faglig sparring
- Selvudvikling
- Større synlighed
- Bidrage med ressourcer
- Praktiske fordele

Hvad er partnerskaber og hvad adskiller det fra samarbejde?

Et partnerskab er et

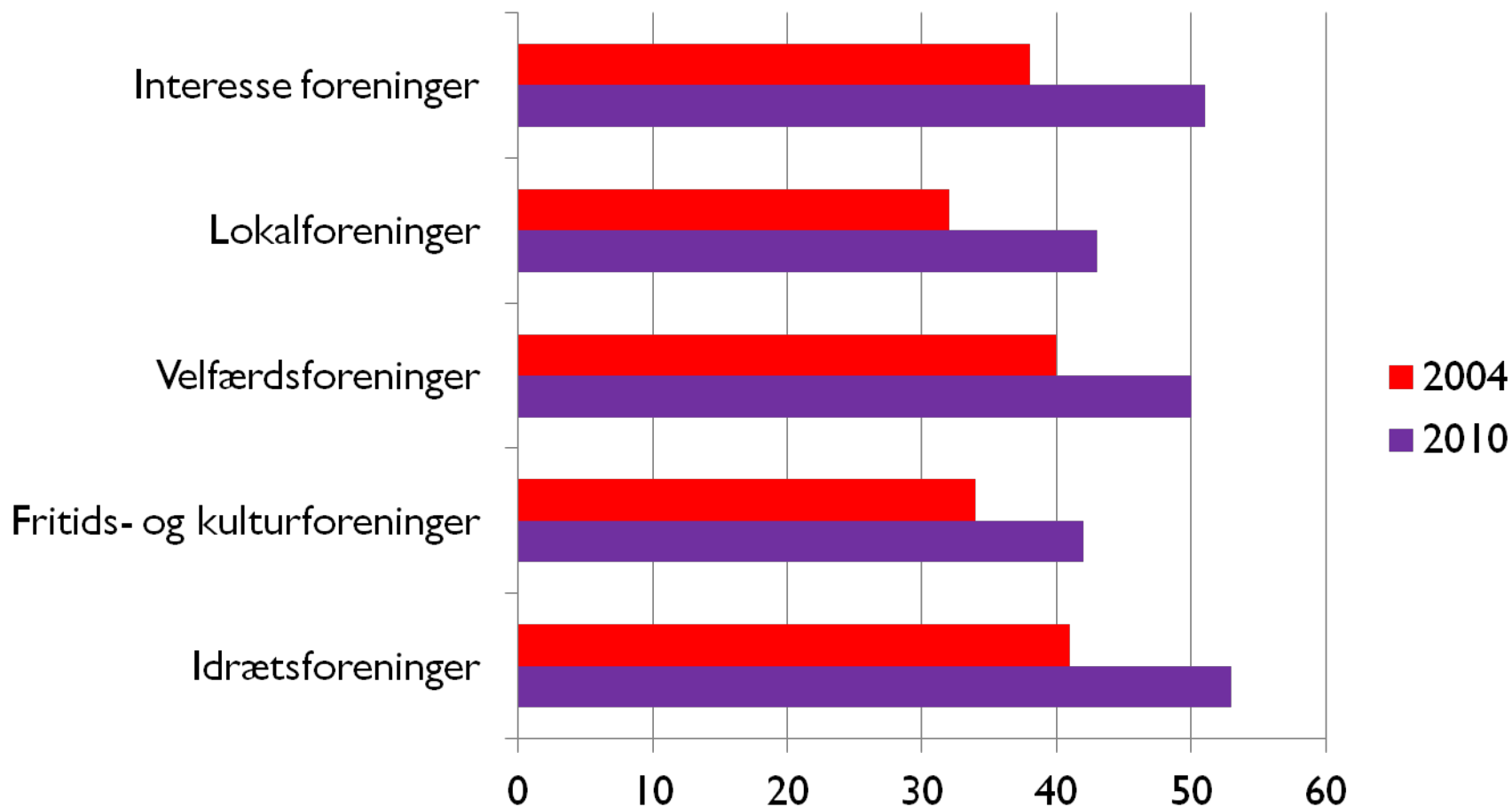
- *samarbejde mellem organisationer fra forskellige sektorer,*
- *der kombinerer deres ressourcer og kompetencer for at løse konkrete problemer, gennemføre aktiviteter og udvikle processer eller nye aktiviteter (...)*
- *ved en struktureret og gensidigt forpligtende samarbejdsform*
- *Men det kræver mange ressourcer at etablere og vedligeholde. Det er IKKE en nem og billig løsning.*

Hvornår er der tale om et partnerskab?

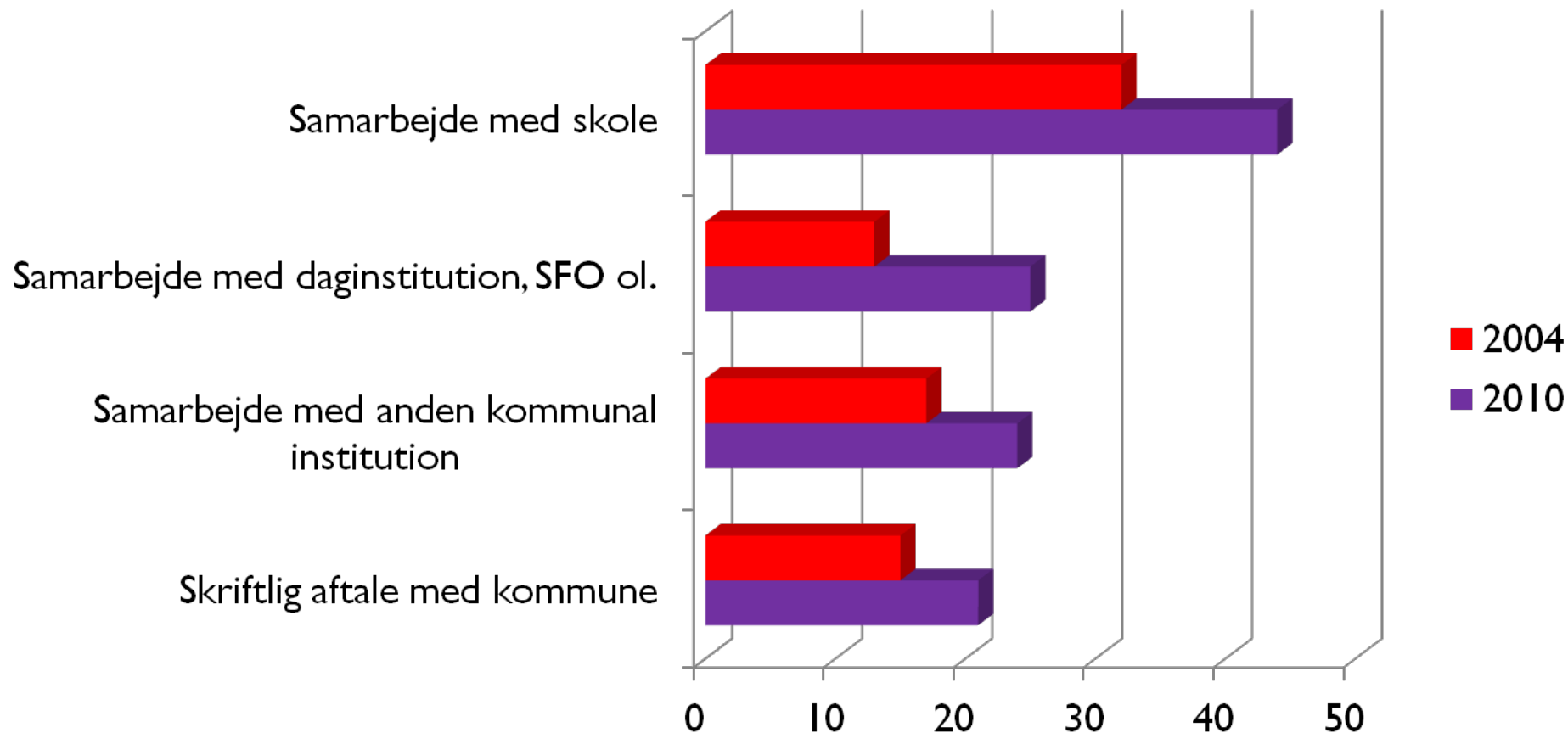

Hvor mange foreninger samarbejder med kommunale institutioner?

Andel af foreninger på Fyn, Langeland og Ærø, som inden for de seneste fem år har haft et samarbejde med kommunale institutioner om aktiviteter, arrangementer og projekter – 2004 og 2010

Samarbejde mellem idrætsforeninger og kommuner på Fyn, Langeland og Ærø

Ex. på 'partnerskaber'

- “aktivering af kommunalt ansatte for at nedsætte sygefraværet”
- “en sommerferieskydning for skoleelever i ungdomsklub”
- “vedligeholdelse af markeringsbøjer til afmærkning af dykkerområde i Lillebælt”
- “tilbyde stolemotion for ældre i lokalområdet”
- “undervisning af skolebørn i svømning i skolernes sommerferie”
- “aktivering af etniske kvinder i matchgruppe 4 og 5”
- “diabetes oplysningsprojekt i samarbejde med en fagforening”
- “få ældre enlige småt spisende til at spise mere mad”
- “kunstskole for udviklingshæmmede”
- “selvhjælpsgruppeforløb i angst, stress og depression”
- ”samarbejde om varmestuer”
- “solkampagne én gang årligt med besøg på alle dagsinstitutioner i kommunen”

Forskellige former for 'samarbejde'

Ny form for samarbejde

- Altid været et samarbejde mellem det offentlige og det frivillige, men ideerne om 'partnerskab' og 'samskabelse' udtrykker en ny form for samarbejde
- Det traditionelle samarbejde gik ud på 'arbejdsdeling'. Det offentlige stiller faciliteter og økonomiske midler til rådighed for foreninger, som så stod for aktiviteter, de fandt meningsfulde.
- Det nye samarbejde sigter på at foreningerne og de frivillige i højere grad end hidtil skal integreres i løsningen af velfærdsopgaver, som det offentlige har ansvaret for.

I. Parallel leg

Foreningerne og de frivillige byder sig til med en mangfoldighed af aktiviteter og tilbud, som 'velfærdstrængende' danskere efterspørger.

Foreningernes force er, at tilbuddene som regel er billigere end de kommercielle tilbud og mindre påtrængende end offentlige evidens-baserede tilbud ('vi ved, hvad der er godt for dig').

Den er er klar opdeling mellem den offentlige og den frivillige sektor. Hver sektor gør sit – parallelt uden meget samspil.

2. Rolleleg

Foreningerne lægger sig i slipstrømmen af den statslige velfærds- og sundhedslogik.

De foreninger og institutioner, der har interesse for det, byder sig til og indgår aftaler med kommunen om aktiviteter for grupper, som det offentlige etablerer særlige programmer for. Ofte i form af partnerskaber mellem foreninger og kommunale institutioner.

Foreningerne vil i højere grad være integreret i løsningen af offentligt definerede velfærdsopgaver.

3. Organiseret leg

Her er staten og kommunen, der 'organiserer' legen.

Støtten gives til foreninger og frivilligt arbejde, der fremmer politiske målsætninger og den kommunale opgaveløsning.

Kommunen vil stille krav til både aktiviteter, der skal være evidens-baseret, og medarbejderne, der skal være uddannet på området. En konsekvens af dette er større professionalisering – såvel i faglig som økonomisk forstand – i foreningen.

Til gengæld vil foreningen også tage sig betalt for denne opgave. Noget for noget.

Refleksioner

Partnerskabets forudsætninger

- MENING
- VILJE
- EVNE

Barrierer og udfordringer i partnerskaber

- Manglende indledende afklaringsfase
- Utilstrækkelige ressourcer
- Personafhængighed
- Parternes forskellighed

Forskellighedens paradoks

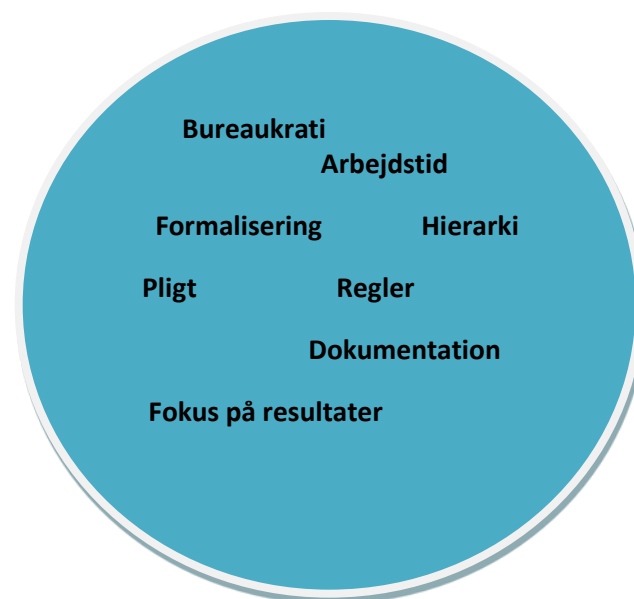
- Forskellighed er en forudsætning for partnerskaber
- Forskellighed er samtidig en potentiel barriere

Hvilke logikker er i spil?

FRIVILLIG SEKTOR

OFFENTLIG SEKTOR

Opmærksomhedspunkter ved etablering af partnerskaber:

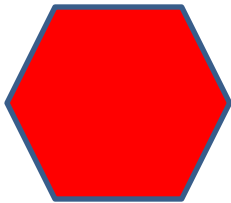
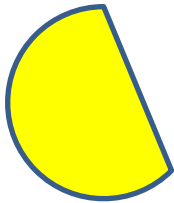
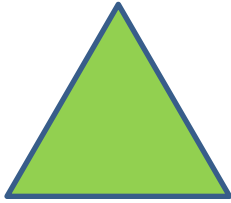
- Partnerskabet er en dynamisk proces
- Tilpasning til lokalområdets muligheder og behov
- Vigtigheden af ressourcer og organisatorisk ramme
- Partnerskaber kan startes fra oven men kræver engagement fra neden
- Indledende afklaringsfase
- Afgrænsede arbejdsopgaver
- Udgangspunkt i foreningernes aktiviteter
- Respekt for forskellighed

To modeller for en stærkere inddragelse af den frivillige sektor i varetagelsen af velfærdsopgaver

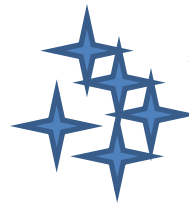
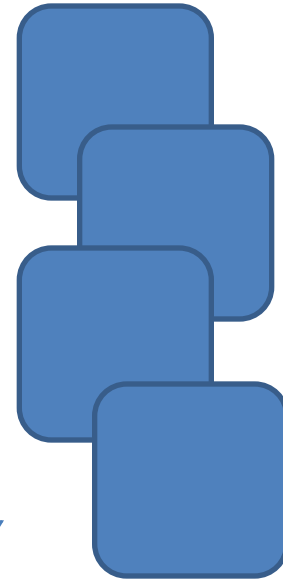
Samproduktion og partnerskab

- Netværksbaseret samarbejde mellem forskellige offentlige og private aktører, der er forbundet af en gensidig afhængighed, og derfor vælger at arbejde sammen om en opgave.
- Forventede fordele:
 - Bidrager med flere og alternative ressourcer til den offentlige sektor
 - Giver større ejerskab og fællesskabsfølelse, når borgerne bliver en del af løsningen
 - Giver foreningerne en ny berettigelse / legitimitet.

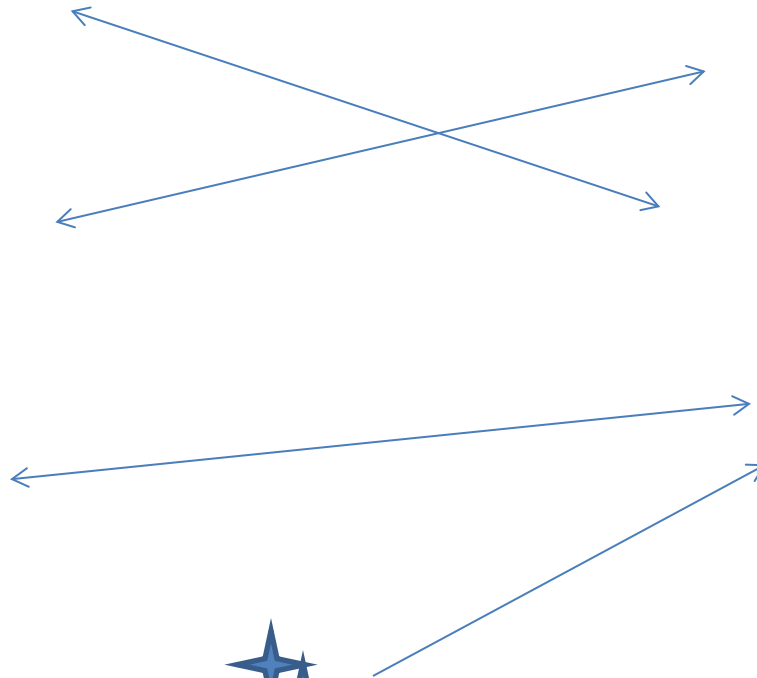
Foreninger

Kommunale institutioner

Borgere

Hvad taler for denne model?

- Umiddelbart er der et stort potentiale for, at foreningerne i højere grad end hidtil kan bidrage til udviklingen af velfærdssamfundet ved et tættere samarbejde sektor.
- Omfatter en stor mangfoldighed af foreninger, hvoraf mange beskæftiger sig med aktiviteter og målgrupper, som kommunerne også beskæftiger sig med.
- Traditionelt har der altid været harmoniske relationer mellem den frivillige og offentlige sektor i Danmark.
- Knap halvdelen af foreningerne har da også en eller anden form for samarbejde med en kommunal institution eller forvaltning

Hvad taler imod?

- Det er især inden for velfærdsstatens kerneområder, at den offentlige sektor gerne vil inddrage foreninger og frivillige i løsningen af forskellige opgaver,
 - men det er forholdsvis få foreninger, som er optaget af disse områder.
- Det store flertal af foreninger ønsker ikke at være et “frivilligt hjul” i den kommunale sektor
- Foreningerne er først og fremmest medlemsorienterede, dvs. optaget af egne medlemmer og de aktiviteter, de interesserer sig for.
- Forestillingen om partnerskab og samproduktion lægger mere vægt på foreningernes “output” end på deres “input”

Den alternative model: Demokratisk selvstyre

- Mangeårig tradition for “demokratisk selvstyre” i Danmark:
 - Folkeoplysningsloven
 - Frie skoler, efterskoler, højskoler
 - Selvejende idrætsfaciliteter og kulturfaciliteter
 - Selvejende børnehaver, plejehjem mv.
- Har et større bidrag af frivilligt arbejde end de offentlige institutioner har.
- Engagerer i højere grad borgerne end de offentlige institutioner gør.
- Tilgodeser i højere grad en forskellighed i befolkningen.

Foreninger

Kommunale institutioner

